

dubbelt så stor maskinkraft som en svensk hvilket är antagligt, så torde han också utföra nästan dubbelt så mycket arbete. Jag måste försöka ta reda på denna sak.

De Norrländska jernmalmera representera ett enormt kapital, men det är idiotiskt att icke exportera långt mera deraf än vad som nu är tillåtet. Det är nog principiellt riktigt att ej tillåta rofbrytning, så att vi sjelfva komma att lida brist i framtiden men omtänksamheten kan gå för långt. Om vi nu snarast möjligt exporterade en tredje del af den nu kända malmtillgången^{x)}, det vill säga 400 millioner tons, fingo vi in cirka 4000 millioner kronor och om äfven en obetydlig del af denna summa^{xx)}, högst 7 procent komme utländska aktieegare till del, återstår ett så enormt kapital att oanade utvecklingsmöjligheter i alla riktningar stode Sverige tillbuds – och då återstodo dock 800 millioner tons som med vårt nuvarande malmbehof skulle räcka 600 år, hvilket förefaller vara tillräckligt. Ingen vet förresten om ej nya mäktiga jernmalmslager förr eller senare

---

^{xx)} Betydligt större än den vidt omtalade franska krigsskadeersättn.ⁱ

^{x)} Det finnes helt säkert ofantligt mycket mera

upptäckas utomlands och förringar värdet på våra egna. Troligt är också att aluminium, framtidsmetallen hvaraf omätliga tillgångar finnes i en ej alltför aflägsen framtid kommer att i många fall ersätta jernet.

Om förädlingsverk grundade på elektrisk framställning af jern anläggas i närheten af malmfyndigheterna kommer nog Sveriges jernindustri att taga ett storartadt uppsving, men den elektriska jernmalmsmältningen är ännu ej slutexperimenterad och dessa experiment komma att blifva en millionrullande affär, till hvars fullföljande de genom malmexporten inflytande medlen med fördel kunde användas. Jag underströk att förädlingsverken borde anläggas i närheten af malmfyndigheterna emedan vi der få malmen mycket billigare, och stenkolen nästan lika billiga (genom återfrakt med malmångare som annars måste gå nästan tomma tillbaka till Narvik och Luleå) som utlänningarna och och böra derföre med hopp om framgång, kunna konkurrera med

dessa, om anläggningarne eller rättare sagdt anläggningen, ty tillverkningen bör koncentreras på ett ställe, göres tillräckligt stor, hvartill fordras ett verk som producerar minst hälften så mycket som Sveriges hela nuvarande bruksindustri!

Att anlägga förädlingsverket i Göteborg eller Skåne (!) som föreslagits anser jag vara ett dödfödt projekt. Frakten från grufvorna till Göteborg eller Skåne blir lika dyr som till Storbritannien eller Tyskland, således malmen lika dyr för det svenska verket som för de utländska och kolen dyrare emedan man ej kan påräkna så billiga återfrakter som i Narvik eller Luleå.

Som det är svårt för oskolade hjernor att klart uppfatta mycket stora tal har jag i följande exempel, afsedt att belysa jernmalms frågan, dividerat de i verkligheten förekommande talen med 1000 och min lilla historiett kommer då att te sig så här:

Herr Svensson är egare till en vid sträckt domän med betydande natur-

tillgångar som egaren dock på grund af bristande rörelsekapital endast i jernförelsevis ringa mån kan tillgodogöra sig. Den stora domänen är i sitt nuvarande skick värd sexton millioner men inom densamma finnes en jernmalmsfyndighet på aldra minst 1 200 000 tons som anses vara värd 12 millioner som hittills endast användts till att förse en liten masugn som lemnar arbete åt omkring 25 man och lemnar en inkomst af 6-8 000 kronor. Malmåtgången för masugnsdriften är ca 1 200 tons om året så att man har den glädjande utsigten att kunna hålla den i gång 1 000 år således ungefär lika länge som Sverige varit ett Kristet land – Resten av den stora malmtillgången får ligga obruten och räntelös^{x)} emedan egaren som är stor patriot och ännu större trindskalle har fått i denna sin trinda skalle att hans efterkommande har under 1000 skola få blåsa tackjern – annan jernhandtering är temligen oberoende af tackjernstillverkningen; Svenssons grannar unga Norberg och lilla Sörensen förtjena dugtigt med pengar

---

^{x)} Obs. Räntan på 12 000 000 efter 4 % är kr. 480 000 och masugnen inbringar kr 8 000 om året!

på sina mekaniska verkstäder utan att någonsin ha producerat en tackjernsgalt.

Förståndigt folk ha rådt Svenson att snarast möjligt sälja en bra hop av malmen låt oss säga 400 000 tons – masugnen kunde ju ändå drivas i 600 år och för de inflytande medlen 4 millioner iståndsätta sin egendom och exploitera dess naturtillgångar, men hittills har han slagit döförat till – få se huru länge, det måste väl förr eller sednare gå upp en dank för honom.^{a)}

Våra torfmossar äro också en rikedomskälla, men för dem gäller detsamma som för vattenkraften, att vi sakna folk för att skapa den industri som de kunde ge upphof till.

Åtskilliga torffabrikanter anhöllo för någon tid sedan att få nedsätta frakten på statens jernvägar, hvarigenom de skulle sättas i stånd att framgångsrikt konkurrera med de importerade stenkolen men fingo till svar att detta ej lät sig göra emedan det ”stred emot systemet” – således skall en af landets största nationella tillgångar ligga för fäfot emedan det strider mot Kongl. Jernvägsstyrelsen system att

i sin mån underlätta dess tillgodogörande. – Hur var det ”vårt land”ⁱⁱ sade? ”Byråkratismen innebär större fara för Sverige än socialismen.”

Jag skulle kunna beskrifva hur Herr Svensson måste köpa sitt bränsle från utlandet emedan han genom landsvägstullar = dyra jernvägsfrakter så fördyrar sitt eget präktiga bränsle, torfen, så, att det ej lönar sig att använda den, men det torde vara onödigt.

Måtte faen ta storindustrin – den skapar visserligen rikedom, men den verkar osvikligen degenererande på befolkningen. En rationel skötsel och utvidgning af jordbruket skulle bestämdt göra Sveriges befolkning sundare och lyckligare än om vi lyckas i vår sträfvan att omskapa det till ett industriland med dess blodfattiga degenererade arbetarproletariat.

De Europeiska staternas jordbruk kommer nog att gå en ljusare framtid tillmötes i den mån som våra transmarina kornbodas genom stigande befolkning själva komma att konsumera

Sina jordbruksalster. Möjligheten att omsätta luftens qväfve i gödningsämnen kommer äfven att blifva af epokgörande betydelse för jordbruket

Vi skönja redan gryningen till den dag då Kina med sina omätliga naturtillgångar och sin myllrande, intelligenta, förnöjsamma befolkning kommer att uppträda som konkurrent med Vesterns industriländer – undrar hur stort värde våra malmlager då få?

Kolingenⁱⁱⁱ, kliande sig; ”Dom talar om Sveriges slumrande millioner, men dom här, dom slumrar jädran i mig inte”

Då den norrländska malmfrågan kommer på tal, framträder i all sin glans den svaghet som flertalet lida af – att det går varmt i den tröga hjernmekanismen – rostig på grund nästan oafbruten hvila – då det blir frågan om stora tal. Folk som äro förståndiga nog då det gäller hundra, tusen och till ock med tiotusental gripas af svindel då milliarderna och Billionerna rulla fram i allt sitt majestät, ty det är något imponerande i dessa stora tal – jemför min liknelse om jernvägen kring jorden.

14 November ±0 Maken till det stöpregn som denna höst

uppvaktat med tror jag inte att jag upplevat i Sverige – Detta eviga blask påminner om Kamerun, der regnmängden är 9 meter vid kusten – inåt landet troligen ännu mera^{x)} – mot knappt en half meter i Stockholms trakten. Denna oerhörda regnmängd.^{xx)} Jag har reda på dessa saker emedan jag på uppmaning af Herr Guvernör v. Salz Wedel^{iv} utförde alla de rätt tidsödande meteorologiska observationerna vid Cap Debundscha^v – skulle haft 500 mark om året men olyckligtvis fick Herr Guvernören dille och måste resa hem, der han på grund af sina meriter utnämndes till Amtmann^{vi} öfver Rügen, så att jag kammade noll, emedan han ej lär ha varit bemyndigad att öfverlåta ett dylikt riksviktigt embete till en utlänning – och från att processa om struntsumman afråddes jag på det bestämdaste af mina tyska vänner som försäkrade att det var fysisk omöjlighet att klämma pengar ur en Kejsarlig Kolonialregering hvilken, liksom skolpojkar var mycket mera receptiv än produktiv. Min kamrat L. köpte för gud

---

^{xx)} orsakas av den närbelägna Kamerun vulkanen, mot hvars 4 000 m. höga topp de heta inlandsvindarna afkyles.

x) troligen den högsta som observerats på jorden näst i en trakt af Indien der den är 18 meter, 36 gånger Stockholm

vet hur många flaskor rom en fruktbar jordbit som var mycket värdefull emedan det fanns en utmärkt hamn på dess strand, af Hans Majestät Konungen af Mokardanga^{vii} och både han och Kungen som flätade skank ett par månaders tid, voro nöjda med sin lilla affär – men så fick Tyska regeringen nys om saken och blef ”sittlich entrüstedt”^{viii} emedan det böra vara måtta äfven med skoj, och förklarade köpet ogiltigt, samt --- snöt jorden sjelf. Regeringen fick således jorden. Kungen en utsökt dille och L. en lång näsa.

En egendomlighet med byteshandeln med negrerna nere i Kamerun är den obegränsade kredit en vit åtnjuta bland dem. Man behöfver bara krafsa ihop några ord eller krumilurer på en papperslapp, som Agustarne naturligtvis ej kunna tyda, och ge dem, så får man hvad man vill, om det så vore en drottning eller en gris. Detta rörande förtroende beror dock mindre på att negrerna hysa någon så serdeles högtanke om vår moral, än på att vi hysa obetingadt förtroende till negrernas vilja och förmåga att ställa till lönnmord eller mordbrand i händelse af försök till skoj – en sund

---

^{x)} Byteshandeln tillgår oftast på så sätt att man i utbyte mot de erhållna varorna lemnar en anvisning på närmaste faktori^{ix} å det öfverenskomna beloppet

affärskutym som borde införas lite hvarstans

äfven inom rättskipningen har en efterföljansvärd procedur införts af de Tyska myndigheterna, idet att, vid tvister mellan negrer som hänskjutas till de hvitas domstol, både kärande och svarande, som en preliminär åtgärd, undfägnas med prygel, hvilket mycket bidrager till att klara upp de skäligen dimmiga begreppen i de ulliga trindskallarna. Införandet af denna förbättring i rättskipningen skulle verka godt här på den svenska vischan med dess processlystna bonntjyfvar.

Då en negeradonis får prygel ligga hans beundrarinnor under hjertskärande jämmer, på alla fyra rundt ikring och strö jord i ullen.

Det var en viss stil på Herr Baron v. Salz Wedel, trots hans lilla kroniska fluga som gjorde honom något härsken. Då det var fråga om krig mellan Tyskarne och Bea stammen, den mäktigaste i hela kolonien, den kunde sätta upp bortåt 2 000 krigare, sände denna ned några Kongl. prinsar till Kamerun

som ambassadörer, hvilka Tyskarne trogna sin vana helt sonika trakterade med prygel – Fly förbannade öfver detta oerhörda brott mot all diplomatisk courtoisie^x, marcherade Bea drullarne ned mot kusten för att utkräfva hämnd på de hvita, som det nog skulle gått åt fanders för, emedan deras negertrupper nyss gjort myteri, om ej baron v. Salz Wedel ensam och obeväpnad, med uppenbar risk af tortyr gått dem till mötes och så pudrat in dem med lögner att de återvände till sitt land igen – makalöst stiligt gjort. Man förlåter honom hans harmlösa dille, eller kanske det just var denna som gaf upphof till hjeltdåden^{x)} – ”Det var nog ett riskabelt tilltag men någon fara för att bli uppäten lopp jag dock ej, ty jag gjorde mig så ”schauderhaft ekel”^{xi} att de mistade aptiten” – sa baron, en typisk, obeskrifligt stryktäck junker.

V. Salz Wedels efterträdare Herr v. Puttkamer^{xii} hade ej dille men var bekajad med åskilliga andra små älskvärda svagheter. Han lefde

---

^{x)} Det var naturligtvis ej dillen utan denna hjeltemodiga handling som föranledde v. S. landshöfdingautnämning.

Svearne^{xiii} dernere så på skarpen att han till och med fick mottaga milda föreställningar af Kejserliga regeringen och då skall det gå långt – se här ett utslag af hans skämtlygne: Han var den lycklige egaren af en liten vacker negress som han köpt för åskilliga fat rom, 3 sades det, men det torde vara öfverdrift och den lilla sötnosen bedrog honom naturligtvis, sin sunda oförderfvade natur likmåligt^{xiv}, med diverse negerynglingar, hvilka, då den lilla idyllen kom i dagen tog till bushen. Herr guvernören skickade genast en piket soldater efter syndarna med stränga order att vid anträffandet ”ändra” dem (till tenorer) och efter mycket kort tid återkom patrullen med tydliga bevis (i en påse) att orden utförts – så tillvida var ju allt godt och väl, ända tills det kom i dagen att de lata soldaterna istället för att anställa klappjagt i den oländiga bushen, helt enkelt gått in i närmaste negerby och förskaffat sig de erforderliga ”bevisen” – saken väckte till att börja med någon uppmärksamhet och v. Puttkamer beklagade det lilla miss-

taget som ju det ej nu stod till att reparera och allt skulle varit frid och qamman om ej herr guvernören som var i ständig penningknipa hade börjat på att göra inbrott hos sina underlydande för att norpa sedlar och småmynt – detta var ju alltför inkorrekt, hvarföre han hemkallades – Huruvida äfven han soulagerades^{xv} med en landshöfdingsstol^x är mig obekant.

Det täcka könet representerades i Kameruns Victoria distrikt af Frau Thews, Frau Kretchman och, under en kortare tid, Frau Rachow, samt en sjuksköterska, ung och vacker. Frau Thews som led af krokro^{xvi}, en ohygglig tropisk utslagssjukdom, regerade med jernhand sin man och derigenom det stora Man of War Bay^{xx} plantaget. Herr Thews var en för detta buffeljägare från Sydafrika som i Kamerun, der inga bufflar finnas tröstade sig med att istället jaga niggerjäntor, hvilket så förbittrade fruns redan på grund af krokron ytterst retliga humör att hon, så ofta hon kom åt, med hela sin tyngd trampade sin mans eventuella villebråd på de nakna fötterna, hvilket

---

^{xx)} På Tyska "Kriegsschiffshafen" – skilnad på språk "Bedrar mig icke månens ljus" = "Täuscht das licht des Mondes mich nicht" – Tvi!

---

^{x)} Doktor Kleen^{xvii} påstår att det är lika stor skilnad emellan en amerikansk guvernör och en svensk landshöfvdning som mellan en bengalisk tiger och en huskatt

visade sig vara mycket effektivt, då hon alltid sprättade med högklackade franska kängor och besatt en genom öfning vunnen stor färdighet att borra in klackspetsen i köttet.

Frau Kretchman på Bibundi, en liten näpen sylfid, helt ung, som på utresan, 42 dagar, på det aldra ömmaste omhuldats af ångarens officerare^{x)} och manliga passagerare – hon var den enda hvita damen ombord – så att hon vid framkomsten till Bibundi var som en trasa, af sjösjuka, roade sig på lediga stunder, det vill säga då hon ej var upptagen af att ligga i hängmattan, med att gå omkring i tobaksskjulen och randa de der arbetande negerflickornas nakna ryggar med sitt ridspö. Hon var nu "söt" så att man förlät henne, liksom fru Lagercrantz förlät den söta fru Andersson – Mejerhjelm. På negrerna slog hon dock ej an, annat än med ridspöt, emedan hon var temligen spenslig, hvilket deremot Frau Rachow, som var begåfvad med en imponernde bonnpoäng – hon påminte om kocheni Classon – gjorde i aldra högsta grad – det var rent af hemskt att se huru deras svarta ögon blix-

---

^{x)} I en dansk patriotisk stridssång som otaligagånger eldat de tappra jensarnes mod förekommer en strof: Der kommer en off – i i cer^{xviii}

rade – men så var det också människans två starkaste drifter, kärleken och hungern som samtidigt eldade dem.

Under Frau Rachows besök inackorderades herr Rachows två svarta hustrur hos en Engelsman, mr. Landrum mot fri nyttjande rätt under den tid der hvita fruns besök varade.

Sjuksköterskan fräulein Allhoff, som jag endast såg helt flyktigt emedan hon lemnade kolonien strax efter min ankomst, en ung skönhet af Ofeliatyp, spelade en hjeltinneroll under soldatmyteriet – under de upproriska Dahomeysoldaternas första angrepp, då de öfverrumplade hvita måste barrikadera sig i ett faktori, blef sjukstugan, dit hon flytt, omringad och hon hade helt säkert varit förlorad om ej en ung faktorist med stort dödsförakt störtat sig genom kulregnet, hvarunder han sårades i låret, till hennes räddning. Skicklig skytt lyckades det honom att, sårad som han var, hålla negrerna på afstånd med sin Mauser tills undsättning anlände. – De båda unga blefvo naturligtvis mycket firade och det var självklart att de skulle förlofva sig under den tid han af

henne vårdades för sin blessyr – och då hon, på grund af den nervskakning hon undergått, såg sig nödsakad att återvända till Europa under det at den unge mannen stannade qvar för att arbeta för dem båda, tillställdes en ståtlig afskedsfest med strömmar af champagne och oräkneliga afskedskyssar. Hemma i sin fädernestad blef hon naturligtvis lejoninnan för dagen och inom kort lyckligt gift med den mycket förmögne apotekaren. Ynglingen blef bara halt.

Detta var nu våra sötungar i Viktoria distriktet. Längre bort, i Kamerun herskade Reichs Ida, quvernör Zimmerers^{xix} hushållerska så kallad emedan hon styrde guvernören och derigenom kolonien – alldeles som förhållandet var på Man of War Bay Plantation (och lite hvarstans förresten) Reichs Ida var en svällande skönhet, en så'n der som man jemnt ser på Tingeltanglarna i St Pauli i "Tiroler" dräkt i korta kjortlar, häpnadsväckande vader och permanent "höfter fäst!" Som guvernören tillträdt sin post omedelbart efter den berömde guvernör Leist, som ju lindrigt sagdt hade varit lite vidlyftig af sig måste han hålla strängt på dekorum

och då derföre Reichs Ida delgaf honom en glad nyhet ansågs det rådligast att hon knallade sig tillbax till Hamburg, utrustad med en mycket liberalt tilltagen reskassa. Men hon hade ej varit Hamburgska om hon inte hade haft sinne för geschäft och försökt att ytterligare förstärka denna hvarföre hon gjorde en rond bland de hvita och samlade ihop bidrag, större och mindre under påpekande af den fruktade guvernörens hejdlösa raseri om det kom i dagen att den unga dam som stod under hans höga beskydd, blifvit "skämd" af vederbörande. Som denna tanke otvifvelaktigt var sund strömmade bidragen in, 1000 mark, 500 mark, 200 mark, alla, alla betalade efter råd och lägenhet så att, då Reichs Ida äntligen embarkerade på "Alfred Woerman", fanns det ej ett korföre kvar i das Kayserliche Schutzgebiet^{xx}, och hennes framtid var tryggad. Dock skymdes hennes lyckas sol af ett passerande moln då Alfred Woerman under hemresan förliste på Ashanteekusten och Ida på grund af de strapatser hon fick utstå under det

svåra och lifsfarliga bergningsarbetet, nedkom i förtid med en den allra som sötaste lilla mulattunge.

Då underrättelsen härom ankom till Kamerun inbjöd guvernören hela kommanditbolaget till en splendid diner, der Reichs Idas och Picaninniens^{xxi} skål dracks med entusiasm.

Strax sedan jag anländt till Debundcha blef vår kockspojke H.K.H. Kronprinsen af Yonie^{xxii} myndig (det vill säga 15 år) hvilken glada tilldragelse firades af hans trogna undersåtar med en gedigen fylla, hvarunder otroliga qvantiteter elefantkött – af min första elefant – rom och palmvin inmundigades. Då stämningen var på sin höjdpunkt äskade den höge fadern H.M. Konungen ljud och öfverlemnade till sin son, som gåfva, given med varm hand, tvenne äldre aflagda drottningar, hvilka genast sattes i strängt arbete i vår kakaofarm med det lyckliga resultat att deras make, den unge Prinsen inom kort för deras hos oss innestående aflöning, kunde köpa sig en 3dje maka, en blomstrande smållfet ungmö som

nyss lemnat stian, så att säga – De unga flickorna sättas nämligen på gödkur då de uppnått äktenskapsåldern hvarvid dieten hufvudsakligen består af palmolja.

Denne gode uppoffrande Kunglige fader kommer mig att tänka på min värderade svåger "Dalten" (hans smeknamn är "Dolten" men jag tycker att Dalten passar bättre) som då han höll bröllop för sin dotter Greta som gifte sig med en ung oerfaren landtis, hvilken nyss öfvertagit ett omöjligt arrende, rörd af faderskänsla och sprit, höjde sitt glas och drack sin unge måg till, sägande: "Min kära gosse, då du nu snart gör konkurs, så lita på mig, lita på mig" (tårar) – Heder åt sådana fäder!

Då gubben Fris, den hedersmannen firade sin svåger, Ludvig Normans^{xxiii} begrafning höll pastor Ljungman ett så utmärkt tal på nachspielet höll jag på att säga, att gubben, under strömmande tårar klingade med talaren och framsnyftade: "Tack! tack!! det var ta mej jäveln det vackraste tal jag hört – skål tamfan! Skål tamfan!

Då fröken Ambrosia, den hedersgumman skulle afflytta från Fjällskäfte^{xxiv} inbjöd hon traktens honoratiores till en liten afskedsfest hvarunder hon

höjde sitt glas och uttalade sin innerliga glädje och tacksamhet öfver att det var sista gången hon såg sina grannar hos sig – äfven hon var rörd, dock ej af starka drycker som de föregående talarne.

15 november ±0 Fortfarande stöpregn – tar på lynnet så att man går och tittar upp i ekarne efter en lämplig gren att hänga sig i – Vägarna bottenlösa och så det fördömda mörkret som gör att man ej kan taga tre steg utom dörren utan lykta – som regelbundet blåser ut i stormen. Om detta inträffar på en eländig skogsväg är det rent af lifsfarligt; man snubblar ikull öfver afhuggna grenar och trädrötter och kan slå sig förderfvad. Råkar man i en dylik dilemma är enda sättet att släpa fötterna utefter marken med upplyftade tåspetsar och emellanåt luta sig ned och känna efter med händerna om man fortfarande håller sig på gångstigen – för några dagar sedan fick jag hålla på ett par timmar med att asa mig fram genom en skogsbacke som jag annars tillryggalägger på en qvart. Jag blir alltid arg då jag hör sentimentala stockholmskor dilla om det ljufliga landet – det skulle roa mig att

se huru de trifies här en vinter i ensamheten, mörkret, mådden^{xxv} och drifvorna. Jag hatar mörkret. Då jag blir rik skall jag på min stora ångjakt tillbringa sommaren vid nord – och vintern vid sydpolen^{x)} – Fransk kock och ”stiliga Augusta”^{xxx)} som passa upp vid bordet.

God mat! Jag har börjat på att glömma hur sådan smakar; hårdt för ett prononceradt matvrak. Nu har emellertid min onda genius, Boivie som vanligt skickat mig sin julkatalog, så ajös med goda föresatser och ärter och hafre gröt och sillrämpor och hit med krabber, kaviar och gammal ost – och bukref^{xxvi}.

Boivie uttalas ju här i Sverige som Bäve hvaråt man skrattar, men fassen vete om inte Fransmännen möjligen prononcera på samma sätt – det gamla oi har vi i många franska ord

---

^{xxx)} Den gamle översten besöker sin barndomsven godsegaren. Vid bordet ombesörjes upppassningen af en neger.

Öfversten: ”det var fassen hvad Bror fjedrar sig som skaffat sig en neger”

Värden – asch, känner du inte igen gamle Johan – han har bara blifvit så gränslöst snuskig på gamla dar att jag blifvit tvungen att svärta honom.

^{xx)} Den qvinliga restauratrisen ombord på de svenska fartygen kallas för ”the swedish flag”

^{x)} O du svenska sjöman som lika väl uthärdar den norra polens köld som den södra polens hetta säger Wallenberg i ”Min son på galejan”

öfvergått i ai som till exempel Francois – Francais – Anglois – Anglais – hvad det leder blifva väl vi svenskar les suedais. – Det är märkvärdigt hur språken förändras och utvecklas – gamla Franska författare, Dumas (tråkig) Balzac reder jag mig skapligt nog med, men Anatole France blir jag kafbet^{xxvii} på – skada ty han är äfven i svensk öfversättning den qvickaste författare jag läst – hurudan skall han inte då vara på originalspråket

Gammal hederlig Engelska, Thackeray, Macauley^{xxviii}, Dickens läser jag lika obehindradt som svenska men hos de nyaste Engelska och i synnerhet Amerikanska författarne förekommer åtskilligt som sätter myrer i hufvudet på mig. Carlyle är omöjlig (fastän gammal) men jag misstänker att the average Englishman också står undrande och spörjande inför honom. Jag läste en gång en bok på norskt bygdemål som till hälften bestod af ordförklaringar, hvilka mestadels voro alldeles obehöfliga för en svensk. En Dansk, Brandes, skref: nu försöker normännen att emancipere sig fra det danske sprog og de kjødhoveden merker ikke att de hoppe lige in i det svenske.

De aktningsvärda och ohyggligt

korrekta damerna på Tärnö^{xxix} brukade smyga sig undan i någon skogsbacke och läsa högt "Drottning gåsfot"^{xxx} – detta kallade tant In att läsa "sånt dert"

Presten härifrån nu för att den kristna världen skall gemensamt, genom ett heligt korståg, hvori alla nationer böra deltaga med en kontingent trupper, återeröfva den heliga grafven – Prosit!

Det här Katjesplitandet på gamla dar påminner om då en äldre stelbent herre börjar på med kammargymnastik för att någorlunda bibehålla den smula vigör han har kvar – Tråkigt är det, klumpigt blir det och några framsteg kan naturligtvis ej förväntas men det är nödvändigt för att förhindra att hela rasket i förtid sjunker ihop – Det är bara att inte ge tappt.

15 November ±0 Ett förståndigt ord i skolfrågan läses idag i tidningen. En skolkarl uttalar sig mot höstexamina för pojkar som ej på våren lyckats komma upp i högre klass. Den unge fårskalle som blir kuggad på våren har godt af att sitta kvar i den gamla klassen istället för att genom forcerad sommar läsning, som totalt förstör hans feriegädje och skadar hans helse, mekaniskt och tanklöst plugga in så pass mycket att han på hösten kan slinka upp i högre klass, der han sedan sommarkorfstopningen afförts ur minnet, antagligen får svårt att följa med och så

börjar samma vals nästa sommar igen. Dessa stackars syndare kunna efter slutad skolgång blicka tillbaka på sin ungdom, som borde varit deras lyckligaste tid, som på ett oafbrutet martyrium – Vide den beskediga Jonte Ljungberg som år ut och år in läser så att kådan lackar om knoppen utan att lära någonting – ett åtlöje bland kamraterna, för att kådan lackar om knoppen utan att lära någonting – för att tillfredsställa en högfärdig och rå kvinnas fåfänga. I somras har han trälät med Latin och Tyska för presten under det att modern enligt egen uppgift "läst upp honom" i --- fysik, kemi och franska^{x)}! och detta går i Vrenasossitén! Håll i mig!

Statens skolor borde förresten slutas för pojkar som ha alltför svårt att läsa – det vore en välgärning både för dessa som sluppe att gagnlöst förspilla sin ungdom som kunde användas bättre (till exempel med att sparka fotboll) och för de i läsväg mera begåfvade hvilkas framsteg hämmas genom att de måste gå i flock och förnöta med Agustarna apropos! Hvart har den så kallade "fria flyttningen" som var införd i nya Elementärskolan på min tid tagit vägen? Enligt

---

^{x)} Hon vet ej hvad Fysik och Kemi är, och kan ej ett ord franska

detta system fingo pojkarne anmäla sig till examen i de olika ämnena närhelst de sjelfa önskade det – som vid universiteten – så att de i läsväg mera begåfvade ej blefvo tillbakahållna af sina trögare kamrater under det att dessa fingo god tid på sig för sin idissling. Jag vill minnas att som skäl mot den ”fria flyttningen” anfördes att trögmånsarna blefvo allt för mycket på efterkälken – men det var ju bara bra det; då kunde kanske deras ohängda föräldrar få klart för sig att det var bäst att återbörda dem till näringarne

Om man i Elementarskolan var mer än normalt dum i något ämne (som jag i Tyskan) kunde man genom privatlektioner deri förkofra sig.

Det påstods äfven att den lättnad i examensläsandet som den fria flyttningen medförde skulle göra att de inhemtade kunskaperna fortare glömdes – Nå, hvad fassen gör det om skolkunskaperna lite förr eller senare glömmas till en del, då de ändå skola glömmas, som väl är.

En Engelsk skolkarl som besökte Sverige för några år sedan tycktes ej vilja gå in på att vårt skolsystem var så förträffligt som det är utbasunerat att vara – Det föreföll honom sade

han, som om våra ynglingar förvärfvat ”a smattering”^{xxx} af kunskaper om gud och hela världen, men voro betänkligt grunda i allt.

18 November ±0 Återigen ett sjelfmord, det sjette här i trakten på fyra år. Denna gång var det en ung statarhustru som af hittills okänd anledning kastade sig framför tåget och blev dekapiterad. En anarkist har föreslagit att hvarje sjelvmordskandidat borde förpassa någon notorisk rackare ur lifvet innan han gjorde af med sig sjelv – inte så dumt, dock borde valet ej lämnas fritt för vederbörande, ty då kommer det enskilda hatet att spela hufvudrollen utan en lista på lämpliga personer tillhandahållas dem, hvarifrån de kunde välja efter tycke och smak - och naturligtvis skulle de hafva rättighet att sjelfva komplettera denna lista och ega företrädesrätt att expediera sina egna kandidater. Sjelf skulle jag vilja föreslå att alla qvinnohandlare och englamakerskor^{xxxii} samt alla humbug läkare, ögon och nageldiagnostici^{xxxiii} etc. i främsta rummet upptages på listan. P. P. W.^{xxxiv} borde

också komma dit, ehuru han onekligen är rolig – Hans bevis för att haren är idisslare emedan han emellanåt äter upp sina egna små perlor är ju öfver allt beröm.

I Ryssland är dödsstraffet borttaget för vanliga förbrytelser, men kvarstår för politiska - Detta, dess afskaffande för den första kategorin, tyder på att de maktegende ej tro på dess afskräckande verkan, och dess bibehållande för den sednare måste således bero på att de på det mest effektiva sätt som står till buds vilja befria sig från politiska motståndare.

Mord är mord, antigen det är politiskt eller ej och bör i speciellt upprörande fall^{xxxv} (yngsjömörderskan^{xxxvi}, Mörner^{xxxvii}, Ander^{xxxviii}, Amalthea mannen^{xxxix}) bestraffas med döden, ty dödstraffet måste verka afskräckande, bomsäkert.

19 November ±0 Träffade idag patronen på Mjölån, den nyligen mördade flickan Tallins för detta husbonde – han såg riktigt maläten och affallen ut. Detta lär dock ej bero på att han är uppskakad af det hemska brottet utan på – spökrädsla! – stora bredryggade lantisen! Det är både ynkligt och löjligt med allt denna skrock

äfvén inom de så kallade bildade klasserna, isynnerhet här ”på lande”. Alla Stinsens kjortlatyg äro spökrädda, liksom åtskilliga af Tärnötanternas, hvilka då de först kommo till det gamla Wasaslottet^{xi} gingo i gåsmarch efter sitt allt i allom Ambrosia (hon var ej spökrädd gusigne själen) emedan de midt på dagen ej tordes vara ensamma i rummen och ”slaskhinken” (så kallad emedan han hette Hinke och hade anlagt och skött en läskedrycksfabrik) ansågs för att vara en sannskyldig hjälte, emedan han som anländt några dagar före den öfriga squadronen legat ensam i den stora ödsliga byggnaden – Ni är en modig man herr Ingeniör sa grosshandlaren, hvars hela lif förresten till en del reglerades av skrock, såsom strumpornas pådragning, slantkassans läge på nattduksbordet med mera. Moses, gamla smållfeta gödsuggan tror på drömmar och varsel och spår i kort och hela trakten tror på ögondiagnostiken och ”homeopaten” för detta skomakaregesällen Backlund (i Stigtomta) som väl slutar som millionär – äcke^{xli} det ynkligt, år 1912 i verdens mest upplysta land (?)

x) Jag är naturligtvis inte det aldra minsta spökrädd, men jag erkänner att det känns kusligt, efter alla de dåd som begåtts här i trakten på sista tiden, att under mina ensliga sjumila promenader, vandra genom de ödsliga skogarna – Hvad hindrar att en ung, stark, Gudförgäten piga, en sådan en, till exempel som långa vackra Asta Augustson, som är känd för sina hardt ner otroliga kroppskrafter – hon ”är nästan så stark som en dräng” sägs det, ifall hon skulle möta mig på ett ensligt ställe, kastar ikull och våldtar mig? – Jag är inte på långt när så hemsk att skåda som gumman som blef utsatt härför. Det skulle gå lätt, ty i detta fall, men också endast i detta, är jag av samma åsikt som Tolstoj och Wawrinski, att man ej skall stå emot det onda. Jag är emellertid ej rädd af mig, utan trotsar faran.

Då Sancho Panza var guvernör skulle han döma i ett mål mellan en liten ynkelig bonde och en kraftig qvinna, en riktig valkyria som anklagade karlkräket för att hafva våldtagit henne. Sancho tilldömde den

---

x) under en månads vistelse på det gamla Penningby, der det haglar med spöken tillbragte tant In alla nätterna i sin garderob, der hon kände sig säkrare än i paulunen^{xlii} – satt der och halfsof på tvättsäcken.

arma förorättade qvinnan grofva böter hvarmed hon glad i hågen aflägsnade sig, men hade ej hunnit långt förrän han utropade att han förändrat åsigt och uppmanade nidingen att återtaga sina pengar – Ett väldigt krakel uppstod på gården och inom kort kom våldsmannen tillbaka linkande, komplett mörbultad – genom vaktkarlarnes förenade ansträngningar lyckades man till sist efter en hård kamp återtaga bötesbeloppet.

Det har funnits två ”first gentlemen in Europe, Don Quijote och George IV af England^{xliiii} – les extrêmes se touchent^{xliiv}

Slå inte ihjäl mig men jag kan icke falla i någon öfversvallande hänryckning öfver boken Don Quijote – Riddaren sjelf var ju öfverdådig – beror väl på att jag är dum, har ”a blanc in my intellect” – sådana förekommer ju hos alla, Fanny Vedel^{xliv}, som inte var dum senterade^{xlvi} ju icke Dickens. Jag måtte förresten ha ett par kalbottnar till i lusskogen ty jag faller ej ”Nosegrus”^{xlvii} hvarken inför Heidenstam eller Selma Lagerlof – Den förre är mig för pompös och den sednare för

ledsam – hon saknar ju komplett humor. – På tal om henne tillät sig fru Nonny en hädisk hän syftning på Kejsarens nya kläder.

Skrock. "Slagrutan" är en mycket omdebatterad mannik. (abravink^{xlviii} är också ett bra ord som Norrbaggarne, hvilka sjelfva briljera med roliga uttryck afundas oss) Alla ingeniörer och vetenskapsmän hafva hittills enhälligt förklarat att den är en humbug, och dock kan det ej bortresoneras att man med dess hjälp tagit reda på vatten ådror och efter hvad det påstås äfven malmfyndigheter och metaller (?) Förklaringen af detta tillsynes oförklarliga faktum får möjligen sökas deri att vissa personers nervsystem på ännu ej utredt sätt påverkas af vatten (möjligen äfven metaller) och att slagrutan genom sin form, ej genom någon inneboende mystisk egenskap lämpar sig till indikator af denna naturligtvis ytterst subtila påverkan. Detta har jag hittat på sjelf och jag tycker att det låter plausibelt och ej underbarare än – och i samma stil som – tankeläsningen som visar hur ytterst känsligt nervsystemet kan reagera. Jag åsåg en gång en seance som den amerikanske tanke-

läsaren Bishop^{xlix} gaf i Musikaliska Akademien hvarunder han bad någon musikalisk person bland publiken att träda fram och tänka på en allmänt, internationelt, känd melodi – En stilig löjtnant stöflade upp på tribunen och efter några sekunder började Bishop slå an, låt oss säga c, d, e, upprepade gånger men kom ej längre, oaktadt han satt och hackade på pianot en bra stund. Han förklarade då att löjtnanten förmodligen ej var tillräckligt musikalisk och bad honom hviska melodien till en verkligt musikalisk person, helst en musiker. Löjtnanten såg temligen fåraktig ut men lydde och musikdirektör Ekdal uppträdde på skådebanan – och nästan omedelbart började Bishop slå an, säg, f. g. a några gånger och så kom "the last rose of summer"¹ – Löjtnanten hade tänkt i orätt tonart. Experimentet bevittnades af 7 – 800 personer och allt fusk var uteslutet.

Då jag var barn blef jag vittne till hur redaktör August Sohlman under ett besök hos oss

greps af en stark oro som han påstod härledde sig från att en katt måste befinna sig i närheten. Som vi ingen katt hade skämtades det betydligt med honom, men vid närmare eftersyn befanns att en främmande katt smugit sig in och låg och glodde trindt under soffan der Sohlman satt – och detta inverkade så starkt på den i öfrigt ovanligt kraftige mannens i detta afseende känsliga nervsystem att han nära nog blef illamående.

För 40 år sedan utskrattades hypnotismen och deras utöfvare ansågos för skojare^{x)} – nu är den ett erkänt faktum.

Man bör tvifla på allt, men ej förneka möjligheten af något som ligger inom den konkreta världens gränser, men hvar dessa gränser gå, det hafva vi långt ifrån reda på, och få det väl ej heller i brådbrasket.

Månget fenomen som nu förefaller oss tillhöra den öfversinnliga världen kommer nog att få sin fullt naturenliga prosaiska förklaring (clairvoyance???)

20 November ±0 Moses har varit i Stockholm och kokat ihop en kritik – i form af ett kedjebref – öfver sitt famösa snillefas –

---

^{x)} som för 400 år sedan skulle blifvit å båle brända – dock ej som skojare utan såsom varande i förbund med Hornpelle

”Bergtagna”^{li}, så omåttligt dumt, nästan dummare än boken sjelf och det vill säga mycket – att man baxnas öfver att det ännu existerar exemplar af Pitecantropus Erectus^{lii} som på grund af detta kedjebref regvirera pekoralet, ett sammelsurium af judehat, söndagsskole salvelse och rent af barocka, på helt och hållet falska och missförstådda siffror grundade nationalekonomiska funderingar utmynnande i att Sverige står på branten af sin undergång och endast kan räddas genom att fly till Korset, slå ihjäl judarne^{x)} och hålla på fläsktullarne^{liii}. Emellertid hankar han sig fram på sina skriblerier, 3 böcker på 3 år, hvilket går så till att någon antisemitisk och reaktionär meningsfrände försträcker kofvan till smörjans tyckande hvarefter Moses super upp hvad försäljningen inbringar – en sund och praktisk arbetsfördelning.

Dumheten är mensklighetens arfsynd och förbannelse – mot skurkaktigheten kan man reda sig men mot dumheten är man

---

^{x)} de färgade roffoglarna, huggormars afföda etc.

maktlös, ty ingenting biter på den, icke en gång ”upplysning som ju är en sorts ”klockarefar som skall allting bestyra”^{liv} – i dumhetens hand blir den tvärtom ett farligt vapen emedan den missbrukas.

”En stor, kompakt, dum, massa är en väldig makt som dess oftast skojaraktiga ledare kunna använda till hvad som helst.”

”De qvicka ha större behof af de dumma än dessa av de qvicka.” Dumskallarna reda sig utan dessa, ty samhället är ju enkom afpassat för pecus^{lv}.

Under sina nationalekonomiska funderingar tyckes Moses vara utsatt för någon optisk illusion i det att han ser nollor öfverallt – de yngla av sig, det blir riktiga perlband af dem som snok ägg – hundra blir till tusen tusen till millioner och millioner till milliarder (jag tror inte att han vet hvad en milliard är)

– Dessa stora siffror låta bra men inverka störande på en sanningsenlig statistik, då de inflickas här och der på en höft. Uti sitt nyss omtalade kedjebref omtalar han att det ofta afsändes ända till 100 exemplar om dagen härifrån af hans epokgörande ”Bergtagna” och nu, några dagar sednare ha nollorna barslat^{lvi} och blifvit till ”1000 om dagen” – inalles har han skickat ut 6-700 exemplar ”till

benäget påseende” – och folk tror på kedjebrefvet och boken, och skicka kedjebrefvet vidare och köper boken, och dess eminente författare är ordförande i den konservativa, nej ultrareaktionära föreningen ”svenska nationalförbundet”, baserad som sagdt på korset och fläsktullar.

Den celebre Baron Paijkull^{lvii} på bockarne som med framgång täflade med sin kamrat, kapten Asklund om snillepriset inom bataljonen, för att icke säga armén, der de dock hade svåra medtäflare i Jean Gangere och bröderna Cartgow, utgaf en gång en liten poembok, full af den skäraste bockpoesi med titeln: ”Hvem vill ej resa till Spaniens land? Minnen från ett av söderns länder^{lviii}” som efter en makalös anmälan af kapten Lagerbring^{lix}, Sveriges qvickaste karl, fick en så strykande afgang – jag betalade 12 kronor för mitt exemplar – att baron var betänkt att ge ut en andra och större upplaga, hvilket dock förbjöds af general Leijonhufvud^{lx} som tyckte att bataljonen ~~redan~~ vunnit tillräcklig ära genom den redan slutsålda

Om jag bara kunde skulle jag så gerna ge min vän Moses ett liknande handtag, som Lagerbring gaf sin vän Paykull – ja ja få se hvad jag kan göra om anden faller på mig vid läsandet af det tendensdrama - om judar – som han nu arbetar på^{lxi}

22 November ±0 En sqvallerkärning har blifvit stämd för utspridande af förklenliga rykten om en apotekare och dömts till femton tusen kronors skades ersättning – det gjorde henne godt. Pillertrillaren ar emellertid icke nöjd utan har vädjat till högre rätt för att på trollet inburadt – måtte han lyckas i sin berömvärda sträfvan. Jag börjar hålla med gamle Clemens som ansåg att förtal är det lumpnaste af alla brott genom dess fega lömskhet. Jag höll styft på grymhet som n° 1, men gubben tyckte att grymheten som i allmänhet är rå och brutal, fordrade en viss grad af mod och kraft (häri hade han rätt ty grymheten är minst lika ofta lömsk och feg) under det att förtalet, som ju också innebär grymhet, är enbart gement. – Om schana B. blefve dömd till 15 000 kr. skadestånd för hvarje äreröri^{lxii} beskyllning som hon spridt ut, ströke nog hela familjen B's förmögenhet åt så stor den än är^{lxiii}

Den stora processen mellan Parnell och The Times^{lxiv} angående äreröriga beskyllningar från tidningens sida slutade med att denna allt som allt fick punga ut med £. 50 000. – och den fåntoppen – förmodligen en Brittisk Lindhagen^{lxv} eller Wadrinski^{lxvi} som på de två svenska damernas Lind af Hageby och Schartau^{lxvii} tror jag de hette, tillskyndan stämde en läkare under vivisections akten, för djurplågeri fick böta £ 1800 för på heder och ära - gämde angivelse. Frökvarne gingo fria och höjdes här hemma till skyarna fast domaren under resumerandet af målet yttrat att de svenska damernas uppträdande vittnade om grof okunnighet – Det gör ingenting bara busa sta – En läkare uppdrog sedan en parallell – ”å ena sidan Pasteur, Koch (med flera) å andra frökvarne Lind och Schartau.

Baron Grant^{lxviii}, alias den ohängde juden Oppenheimer i London, stämde en herre för det denne i tryck tagit heder och ära af honom och begärde £ 20 000 i skadestånd för denna sin förlorade ära – juryn gaf käranden rätt i allt och dömde svaranden till 1 penny skadestånd för baronens förlorade ära

Samme baron lät en gång måla sitt porträtt^{lxix} af en framstående målare, och allmänheten lofordade taflan som konstverk, men påstod att likheten var förfelad idet att baronen aldrig hade händerna i sina egna fickor som på porträttet.

Böter skall tas till så att det svider i skinnet om det skall vara någon mening med dem.

I London kostar mjölkförfalskning £ 200 och då dra vederbörande sig för att experimentera med varan. Här i Sverige straffas en sådan der satkärning med några få kronor böter och en så kallad mamma dömes otaliga gånger under årens lopp för olaga utskänkning inom sitt pensionat till 100 kr böter som hon ledigt tar in på sin rörelse innan sol går upp.

Geflehomeopaterna, fem stycken plikta regelbundet 144 kr hvar årligen, 12 kr, i månaden, det högsta belopp som kan åläggas dem.

Då jag bodde på Fjällskäfte stod handlingsman Pehrsson i Bondöckna för femti elfte gången tilltalad för olaga brännvinsförsäljning. På domarens fråga hvart de 300 litrarna bränvin som han bevisligen tagit hem för 2 månader sedan taget vägen, svarade grosshan-

mätte faen ta orddelningen.

dlaren att "dom hade han supit opp" och tillade

- Herr domaren kan inte tro hur vådligt jag super

– 100 kr. för femti tolfte gången.

23 November±0 Är dansen en yttring af könsdrift?"^{x)} diskuteras nu i tidningarne; ja nog är den det, fast det säges att äfven fullkomligt ren och kysk dans lär förekomma.^{x)} Detta försökte vår allmänt omtyckte och värderade kyrkoherde bevisa under en predikan, hvarunder han afhandlade detta ämne. Han ansåg att dansen kan vara en vacker och oskyldig förströelse men då får man ej dansa så som drängar och pigor i skogsbackar och på logar utan kyskt och värdigt, så, som han nu ville visa sina älskade åhörare – och så nöp gubben i prestkappan, lyfte sedigt lite grand på den och gjorde några graciösa svängningar och entrechats uppe på predikstolen till allmän uppbyggelse. Efter denna koreografiska uppvisning drog han sig för en tid tillbaka till privatlivet (på Tufvan) men är nu återkommen till sin fårahjord, så att

---

^{x)} som till exempel på Tärnö då tanterna emellanåt friskade upp sig med en svängom.

~~vi ha gott hopp om att snart igen få ett litet kort
divertissement – under vintern ty på sommaren är den
aktade läsaren upptagen af att~~

x) Jean B. som sades ha slarfvat bort en stor del af sin förmögenhet på sitt öfverådigt vräkiga hus, byggde på sistone en elegantvilla i skärgården försedd med en åbakigt lång trappuppgång från ångbåtsbryggan – Denna kallades för "sista styfverns trappa"

Den hedersmannen var åtskilligt slö på slutet. Såsom medlem af den nämnd som skulle afsyna Linnéstatyn^{lxx} då den var färdig till leverans, komplimenterade han oss för vårt vackra arbete, men tillsade oss privat och i all vänlighet att vi sedan statyn väl kommit upp på sin sockel ovilkorligen måste laga att en omkring halfalnsång, grof jernkrok som vi skrufvat in dess hufvud, togs bort, emedan den verkade i högsta grad vanprydande

a) Mitt resonnement om våra jernmalmer är utmärkt – första gången jag här i Långkatjesen är nöjd med mig sjelf.^{lxxi}

Fotnoter.

ⁱ Sid 1. Krigsskadeersättning : som Frankrike fick betala till Tyskland efter Fransk-Tyska kriget, vilket fastslogs vid Frankfurtpfreden 1872 - fem miljarder guldfranc. <http://sv.wikipedia.org/wiki/Frankfurtpfreden>

ⁱⁱ Sid 6. Sid 6. "Vårt Land" Svensk konservativ dagstidning, utkom 1886-1908. [http://sv.wikipedia.org/wiki/V%C3%A5rt_Land_\(svensk_tidning\)](http://sv.wikipedia.org/wiki/V%C3%A5rt_Land_(svensk_tidning))

ⁱⁱⁱ Sid 7. Kolingen: tecknad skämtfigur ritad av Albert Engström (som ser honom som sitt språkrör, ("luffaren på humorns väg"), förekommer i tryck första gången 1897 och publicerade i tidningar som "Söndagsnisse" och "Strix". Här från "Strix" 1897: Kolingen: "Putäll på er, grefvar och baroner!" <http://www.albertengstrom.se/bilder/opera.gif>

^{iv} Sid 8. Herr Guvernör von Salz Wedel : (Salz Wedel är en ort i Sachsen-Anhalt i Tyskland) men jag har inte lyckats hitta uppgifter om honom, trots att han enligt Edvard senare blev "Amtman övfer Rügen" (se fotnot 6) och nämner honom ofta. (på sidan 10/11 som "Baron v. Salz Wedel")

^v Sid 8 inklusive "meteorologiska observationerna vid Cap Debundscha": regnmängden i byn Debundscha i Sydöstra Kamerun är enligt Wikipedia 10,299 mm/år, och byn tillhör de fem platser i världen med mest nederbörd. <http://en.wikipedia.org/wiki/Debundscha> Den plats som är regnigast,

och som Edvard avser i sin egen fotnot längre ner, är Cherrapunji i Indien. <http://sv.wikipedia.org/wiki/Cherrapunji> (här finns ett jättekul foto!)

^{vi} Sid 8. "Amtman övfer Rügen" Amtman: äldre titel på ämbetsman i vissa tysktalande länder. Rügen: en ö i södra Östersjön, belägen i delstaten Mecklenburg-Vorpommern i nordöstra Tyskland - Rügen är Tysklands största ö i Östersjön.

^{vii} Sid 9. Mokardanga: sorgligt hittar jag inga spår av detta kungarike.

^{viii} Sid 9. "sittlich entrüestet" ty: "moraliskt indignerad"

^{ix} Sid 9. "faktori" (Citat ur Wikipedia:) "av latinets "factor"; jämför med engelskans "factory": fabrik, här: ett betydligt varunederlag eller liten koloni av handelsfilialer i främmande land för export av landets naturprodukter och import av hemlandets industrialster. Europas handelsförbindelser med många utomeuropeiska länder började i många fall med faktorer. Särskilt kända är faktorierna i Kanton, vilken var den enda kinesiska hamnen öppen för västeuropeisk och nordamerikansk handel mellan 1760 och 1842."

^x Sid 11. Diplomatisk courtoisie: diplomatisk artighet

^{xi} Sid 11. "Schauderhaft ekel" = ty. Hemskt äcklig

^{xii} Sid 11. "Herr v. Puttkamer" = Jesko Albert Eugen von Puttkamer (1855 -1917) tysk kolonial chefsmilitär, nio gånger guvernör i Tyska

---

Kamerun. Så här såg han ut i sin uniform:

http://en.wikipedia.org/wiki/File:Von_Puttkamer_in_full_dress.jpg

^{xiii} Sid 11/12. "Levde Svearne" (uttryck jag inte hört förut!) = "leva rövare" belagd i SAOB :

<http://g3.spraakdata.gu.se/saob/show.phtml?filenr=2/39/181.html>

^{xiv} Sid 12. "likmåligt" = ålderd. : ung. jämställt, lika

^{xv} Sid 13. "soulagerades" = ålderd: ersättades, kompenserades, gottgjordes

^{xvi} Sid 13. "krokro" Hudsjukdom - heter cro-cro alt crocros = sjuklig, extremt sårig hud.

^{xvii} Sid 13. Doktor Kleen = Emil A G Kleen 1847-1923, (ej att förväxla med journalisten och författaren med samma namn) citeras ofta av Edvard. En stor kulturpersonlighet på den tiden, läkare, debattör. Länken här går till Svensk Biografisk Lexikon. Hans inlägg i den tidens debatt om Swedenborg diskuteras fortfarande.

<http://www.nad.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=11565>.

^{xviii} Sid 14. Sången: text "Jensarne": slang för Danskarne (Jens är ju ett vanligt dansk namn) . Texten följs av en rad musik-noter som jag photoshoppat in där – har försökt identifiera sången men går bet.

---

^{xix} Sid 16. Eugen Ritter von Zimmerer (1843 - 1918) var guvenör av tyska kolonin Kamerun mellan 1890 och 1893, förflyttad från Kamerun efter soldatmyteriet som Edvard nämner på sid. 15

^{xx} Sid 17. "Kayserliche Schutzgebiet": formellt var Kamerun officiellt = Tysk kejsarligt protekterat.

^{xxi} Sid 18. "Picaninniens" plural av "picaninny" eng. : etnisk nedsättande, kränkande benämning för ett svart barn.

^{xxii} Sid 18. "Yonie" = Yoni, plats i sydvästra Sierra Leone.

^{xxiii} Sid 19. "Ludvig Norman": Fredrik Wilhelm Ludvig Norman, (1831 – 1885) svensk tonsättare. En av de viktigaste gestalter i svenskt musikliv under 1800-talets senare hälft, som betydde mycket för moderniseringen av konsertrepertoaren och introduktionen av nya verk. http://sv.wikipedia.org/wiki/Ludvig_Norman Litet musikaliskt mellanspel! - första satsen ur hans Symfoni i F-dur Opus 22 (1857): http://www.youtube.com/watch?v=W-2xs_A_YJM

^{xxiv} Sid 19. "Fjällskäfte" är en egendom i Floda socken i Katrineholms Kommun i Södermanland och omnämndes första gången 1399. Foto: vykort från 1908.

http://www.posthistoria.se/UL/products/images_640/img5974_klick_bild.jpg

^{xxv} Sid.21 "mådden". Ett av mina favoritord (i klass med "dagsmeja") och sorgligt bortglömd numera: kall snö som blivit sandig/grusig så att den är smutsig och lös (men inte blöt)

^{xxvi} Sid. 21. "Bukref": ålder. =magsår, även dålig matsmältning

^{xxvii} Sid 22. "kafbet" = förstärkning av "gå bet på"

^{xxviii} Sid 22. "Macauley" = Thomas Babington Macauley. Engelsk historiker "History of England" (1848)

^{xxix} Sid 23. "Tärnö": Tärnö är en egendom 10 km nordväst om Nyköping i Södermanland. 1626-1640 uppfördes på egendomen ett slott i sten, som förstördes i en brand i november 1913.

^{xxx} Sid 23. "Drottning gåsfot" roman av Anatole France (1893), en av Frankrikes mest uppskattade romaner.

^{xxxi} Sid 26. "A smattering" = eng. "en aning"

^{xxxii} Sid 26. "englamakerskor" /änglamakerskor: def från Wikipedia : " var en kvinna som mot ersättning tog hand om forsterbarn och genom vanvård gjorde dem till "änglar" vilket innebar att hon skötte om dem så illa att de dog. Det kunde exempelvis göras genom misshandel eller svält. Så sent som på 1930-talet blev en änglamakerska i Stockholm åtalad och dömd för sin verksamhet."

^{xxxiii} Sid 26. "ögondiagnostik" : "ögondiagnostik" = irisdiagnostik : en "pseudovetenskaplig" metod att via ögats regnbågshinna avläsa

kroppsorganens funktioner och eventuella funktionsstörningar. Blev beskriven första gången 1665 i Tyskland när Chiromatica Medica publicerades. Vid sekelskiftet tog prästen och homeopaten Nils Liljequist irisdiagnostiken till Sverige. Fortfarande spridd idag inom alternativmedicinen.

^{xxxiv} Sid 26. "P.R.W."/alt "P.P.W" kan jag inte sorgligt nog hitta några spår av. Hittade dock livlig internettrafik om "idisslande harar" som tydligen P.R.W hade teorier om. Se sid 27.: -D

^{xxxv} Sid 27. Mordfallen han nämner : Yngsjömörderskan, Mörner, Ander och Amalthea mannen var berömda, ikoniska mördare vid den tiden. Se följande fotnotar.

^{xxxvi} Sid 27. "Yngsjömörderskan" = Anna Månsdotter 1889
<http://sv.wikipedia.org/wiki/Yngsj%C3%B6mordet>

^{xxxvii} "Mörner" = Greve John Mörner, brodermördaren 1891: Här är ett Skillingtryck, den anonymt utgivna "*Berättelse om den svenske Kain, brodermördaren Grefwe John Mörner, och hans gräsligt kallblodiga brott, som tilldrog sig i Stockholm, i huset N.o 37 Grefgatan, 4 tr. upp, Fredagen den 4 September 1891 kl. mellan 2 och 3 på morgonen, då ynglingen John Mörner med twänne revolverskott mördade sin äldre broder, Bror Mörner, och nu för detta hemska dåd blifwet dömd att undergå lifstids fängelsestraff (1892)*", som jag fått ifrån Svenska Visarkivet i en PDF med hela texten som jag lägger med som bilaga. Skillingtryck spelade ofta en stor nyhetsförmedlande

---

(särskilt sensationella nyheter, som mord och andra brott) roll på den tiden då det saknades dags- och veckopress på landsbygden.

xxxviii Sid 27. "Ander" = Alfred Ander: rånmördare, den siste avrättad i Sverige, Långholmen 1910.

http://sv.wikipedia.org/wiki/Alfred_Ander

xxxix Sid. 27. "Amaltheamannen" = Anton Nilsson, en av de tre som utförde bombattentatet mot skeppet Amalthea i Malmö hamn 1908. (Jag träffade Anton Nilsson via en gemensam bekant på en tillställning 1985; då han var väldigt gammal, väldigt liten, men pigg.)

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Amalthead%C3%A5det>

xl Sid 28. "Wasaslottet" = Edvard tycks avse Penningby Slott, Norrtälje som är ett av de mest välbevarade slotten från Vasatiden. Han nämner Penningby i sin egen fotnot på nästa sida, där spökerna dyker upp igen. Här huserade bl a "Den Vita Frun" och 1974 spelades TV-serien "Huset Silvercronas Gåta" in där.

<http://sv.wikipedia.org/wiki/Penningby>

xli Sid 28. "äcke" = ålder. "är det icke"

xlii Sid 29. " paulunen" : paulun = himmelssäng

xlili Sid 30 " George IV af England": Britisk Kung 1820-1850, en färggrann herre.

http://en.wikipedia.org/wiki/George_IV_of_the_United_Kingdom

---

xliv Sid 30. " les extrêmes se touchent" = "ytterligheterna berör varandra"

xlv Sid 30. Edvards högt uppskattade halvsyster Fanny, gift med Valdemar Vedel, dansk litteraturhistoriker.

xlvi Sid 30 "senterade" = sentera : åld. (förstå att) sätta värde på (litterärt) .

xlvii Sid 30. "Nosegrus" /alt "Nusegrus" lite oklart vad det betyder – möjligen är det ung. "faller med nosen i gruset inför" = "falla på knä för".

xlviii Sid 31. "abravink" = åld.: "rörelser av okynnig art" :-D

xliv Sid 32. "amerikanske tankeläsaren Bishop": W. Irving Bishop, världsberömd tankeläsare från USA. Skildring av Bishops besök i Stockholm 1884 bifogas som "PDF Bishop 1". Bästa sida om hans liv är på tyska: http://de.wikipedia.org/wiki/Washington_Irving_Bishop men sättet han dog på är udda - efter ett antal "skendöd" när han var i trans, gav läkarna upp, han dog på riktigt och hustrun och modern beskyllde läkarna för mord : skildras i New York Times från 1889 är en otymplig länk och kan inte skrivas ut, men artikeln bifogas som PDF : "Bishop 2" En annan skildring hittas här : <http://www.themagicdetective.com/2011/03/strange-life-death-of-washington-irving.html>

ⁱ Sid. 32. Litet musikaliskt mellanspel! "The Last Rose of Summer": fortfarande högst älskad och populär irländsk sång, texten är en dikt av irländska poeten Thomas Moore 1805, och melodin av Sir John Stevenson c:a 1810. Här ett av många exempel på inspelningar från Youtube. (med "Clannad")

<http://www.youtube.com/watch?v=zzaC37LfOZs>

ⁱⁱ Sid 34. "De Bergtagna" Denna skrift visar sig vara skriven av Mauritz Rydgren (1859-1936) journalist och aktivist och en av Sveriges mer inflytelserika antisemiter (grundade bl a "Upplands-Posten 1905, för att befrämja "nationalandan och fosterlandskärleken" men kom mest att förknippas med antisemitism. Tack Google books för spåret!: (klicka på hans namn i länken nedan och få upp en lista på andra av hans skrifter:)

http://books.google.se/books/about/Bergtagna.html?id=38iaNAAACAAJ&redir_esc=y Googlar man vidare hittar man många länkar till honom och hans aktiviteter, och även t. ex. amerikanska hemsidor som säljer antisemistisk litteratur och fortfarande har Rydgren på sina försäljningslistor. Edwards förakt för Rydgren och hans åsikter är klart och tydligt uttryckt i Katjesen, och väl poängen till det väldigt ironiska namnet Edvard döper honom till: Moses.

^{lii} Sid 34. Pithecanthropus Erectus = eg. Pithecanthropus erectus : "Javamannen" upptäckt på Java 1891.

^{liii} Sid 34. "fläsktullarne" Klassisk tidig politisk debatt i Sverige, där vänstern (socialdemokrater och liberaler) stod mot högern (här främst jordägarna i föregångaren allmänna valmansförbundet) som

ville höja tullarna (bl a på fläsk) , debatten pågick från 1880-talet till krigsutbrottet.

^{liv} Sid 35. "klockarefar som skall allting bestyra" : En "folkmelodi" från "En Majdag i Varend" uppsatt i Stockholm 1843. Kompositör, Johan Fredrik Berwald (1787 – 1861) (Franz Berwalds kusin, mycket populärare än kusin Franz på den tiden) i samarbete med vår världsberömda sångerska Jenny Lind. Ett musikaliskt mellanspel! : Klick på länken nedan (klickar du längst upp till höger på "Klockarfars visa" får du texten och på "melodin klockarfars visa i midi format" så hörs den faktiskt välbekanta melodin!)

<http://www.dagensvisa.com/minata/blenda.html#kloc>

^{lv} Sid 35. "pecus" = fr latin: boskap, alt. Får.

^{lvi} Sid 35. "barslat" = barsla : föda, "yngla av sig"

^{lvii} Sid 36. "Baron Paijkull" : Här åsyftas Lars Gustaf von Paijkull. Citat från Wikipedia : "Paijkull är en adlig ätt från Estland känd sedan 1344. Namnet förekommer i flera former som von Paykull, Paykull, Paydkull, Paytkull, Paiküll, Paijkull och Paykel." Hos Edvard varierar stavningen också.

^{lviii} Sid 36. "Hvem vill ej resa till Spaniens land? Minnen från ett av söderns länder" utgavs 1881 Antikvariatet Röda Rummet bjuder på omslaget och Google Books hans övriga verk: (klicka på hans namn för övriga titlar) och obs att här stavas samma Paijkull annorlunda!!

PAYKULL, G. VON:

Hvem vill ej resa til Spanien. Minnen från ett af söderns länder.

Looström, 1881. 60 s. Häftad med tryckt originalomslag.

Ouppskuren.

SEK 250

• ROD107001 • Antikvariat Röda Rummet AB,

Uppsala (SE) • [Gå till beställning](#)

http://books.google.se/books/about/Minnen_fr%C3%A5n_ett_af_s%C3%B6derns_l%C3%A4nder.html?id=J3I4MgAACAAJ&redir_esc=y

lix Sid 36. Kapten Lagerbring: Gustav Lagerbring 1847-1921, Här ett stiltigt foto!

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:GustafOttoRobertLagerbring.jpg>

lx Sid 36. General Leijonhufvud : Carl V. G. Leijonhufvud 1822-1900

<http://www.nad.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=11163>

lxi Sid 37. "som han arbetar på": han = Mauritz Rydgren. Vet inte vilket "verk" Edwards illvilliga kommentar handlar om, möjligen "Lucidarius" från 1913, och vad ämnet är - kan det ha något att göra med denna medeltida tyska skrift : (från c:a 1190, en introduktion till religiös tro och andra kunskaper) En översättning eller bearbetning kanske? (Rydgrens bok finns på KB bl a, ifall man mot förmodan vill kolla.) <http://en.wikipedia.org/wiki/Lucidarius>

lxii Sid 37. "ärerörig" = åld. Ärekränkande

lxiii Sid 37. Denna fotnot tror jag syftar vidare till x)- et överst på sidan 41.

lxiv Sid 38. "Den stora processen mellan Parnell och The Times" = "The Parnell Commission" En Brittisk statlig kommission som tillsattes på sena 1880-talet för att undersöka anklagelser av "The Times" mot en irländsk parlamentariker Charles Stewart Parnell om delaktighet i ett politiskt mord. En skandalös historia om storpolitik, utpressning och förfalskade brev, och ett dramatiskt självmord. Parnell frikändes så småningom och tilldelades £5 000 från "the Times" i skadestånd. (inte £15 000 som Edvard skriver)

http://en.wikipedia.org/wiki/Parnell_Commission. 1937 släpptes en spelfilm "Parnell" med Clark Gable och Myrna Loy. Den anses vara Gables sämsta film och finns bl a med I Medved/Dreyfus "The Fifty Worst Films of All Time". Gable ville aldrig mer spela kostymfilm efter detta, men övertalades lyckligtvis att spela Rhett Butler i "Gone With the Wind" 1939. Här ett kul videoklipp från filmen (med lite reklam i

---

början) <http://www.tcm.com/mediaroom/video/303069/Parnell-Movie-Clip-The-Member-For-Cork.html> En av BBC tidigaste TV produktioner (kallad "The Parnell Commission") handlade också om detta, utkom 1939, och tycks vara förkommen. Från en kommentar på IMDB : "In the late 1930s the British Broadcasting Corporation showed it was in step with technology by producing a series of dramas (some currently on the London stage) for viewing on specially licensed television sets that were usually used by wealthy people. The film was on disks (from what I heard) and for those based on current West End plays a special agreement was signed with the theater owners to destroy the disks after a few weeks used. This makes me believe that little of these items still exist."

lxv Sid 38. "Lindhagen" : avser Carl A Lindhagen, 1860- 1946 svensk jurist och politikern (Borgmästare i Stockholm, riksdagsledamot i båda kamrarna) Han bytte alltså parti fyra gånger, varje gång ett snäpp till åt vänster. Särskilt engagerad i t ex kvinnors rättigheter och fredsfrågor. http://sv.wikipedia.org/wiki/Carl_Lindhagen Nominerades för Nobels Fredpris ett stort antal gånger. http://130.237.143.80/nobel_prizes/peace/nomination/nomination.php?action=show&showid=1289

lxvi Sid. 38. "Wadrinsky" Tror att Edvard avser Edvard Wavrinsky (1848 – 1924), liberal (senare socialdemokrat) politiker, pacifist, och bland mycket annat väldigt aktiv inom djurskyddsarbete (särskilt relevant i detta sammanhang). Även Wavrinsky nominerades till fredspriset flera gånger - men han var också drivande i inrättandet av Statens Institut för Rasbiologi 1921. http://sv.wikipedia.org/wiki/Edvard_Wavrinsky

---

lxvii Sid 38. "Lind af Hageby" : Lizzy Lind af Hageby 1878 -1963 Svensk, tidig djurrättsaktivist och feminist, boende i London. Hennes engelska Wikipediasida är mycket utförlig!! :-D http://en.wikipedia.org/wiki/Lizzy_Lind_af_Hageby "Schartau" är Leisa Schartau, 1876 - 1961 från Stockholm, Lizzys studiekamrat i London, också hon feminist och djurrättsaktivist. Tillsammans skrev de boken "The Shambles of Science" Damerna är kända bl. a. för "The Brown Dog Affair" (skrivs om i Lizzys engelska Wikipediasida) då de i boken skildrar ett grovt exempel på djurplågeri på University of London som de upplevt 1903, då de hävdar att ett försöksdjur blivit dissekerad utan bedövning. Förtalsrättegången (1913) som Edvard skriver om, handlade om att forskaren hävdar att så inte var fallet, och han vann rättegången emot dem. En stor kontrovers uppstod som pågick i 7 år, och orsakade ett berömt upplopp i London då 1000 medicinstudenter(eller "anti-doggers" som de också kallats) stötte samman med poliser, suffragetter och fackföreningsfolk. Mycket läsvärd och spännande Wikipediasida om händelsen och debatten om vivisektion som följde (jag skriver inte ut den för den är 19 sidor lång men missa den inte!) http://en.wikipedia.org/wiki/Brown_Dog_affair

lxviii Sid 38. "Baron Grant" = Baron Albert Grant, född Abraham Gottheimer i Dublin 1831, död 1899. En stor personlighet i 1880-talets London, uppkomling, affärsman (till slut bankrutt), parlamentsledamot, den som finansierade anläggandet av Leicester Square - en underhållande bekantskap! [http://en.wikipedia.org/wiki/Albert_Grant_\(company_promoter\)](http://en.wikipedia.org/wiki/Albert_Grant_(company_promoter)) En av många sidor man hittar vid googlande: <http://www.thejc.com/lifestyle/lifestyle-features/68073/dodgy-dealer-who-gave-londoners-leicester-square>

---

^{lxix} Sid 39. Porträttet som avses är den som finns på Wikipediasidan. Den finns idag på National Portrait Gallery i London. Här färglagd (fast vi har bara svart-vit skrivare, så ta en titt på länken och klicka för förstoring!! (det är det översta porträttet):
<http://www.npg.org.uk/collections/search/person/mp05348/albert-grant-baron-grant-ne-abraham-gottheimer>

^{lxx} Sid 41. "Linnéstatyn" Frithjof Kjellberg, skulptör 1885. bild :
<http://www.stockholmskallan.se/PostFiles/SMF/SSMDIA013409S.JPG>
Från Kungliga Vetenskapsakademien Förhandlingar 1880 : no4. 3:

"För förverkligandet af den minnesstod öfver Linné, hvartill medel blifvit genom allmän subskription samlade, och som enligt fastställd plan skall bestå af Linnés ståndbild, omgifven af fyra allegoriska figurer, som bildligt föreställa de Linnéanska vetenskaperna: botanik, zoologi, mineralogi och medicin, hafva under sista året följande åtgärder blifvit vidtagna: att Kongl. Maj:t, på Akademiens underdåniga förslag, till plats för monumentet bestämt det ställe i den norr om biblioteksbyggnaden belägna delen af Humlegården, hvarest de dervarande gamla alléerna skära hvarandra, eller der den forna så kallade rotundan varit belägen;
att kontrakter blifvit afslutade dels med Professoren F. Kjellberg om den definitiva modelleringen af monumentets olika figurer, och dels med firman Åbom, Faustman & Östberg å Carlsvik om samma figurers gjutning i brons, på grund af hvilka kontrakter man har beräknat, att alla hithörande arbeten skulle vara fullbordade våren år 1882; att en af monumentets figurer,

---

nämligen den som föreställer zoologien, redan för ett par månader sedan blifvit slutmodellerad och till gjutning i brons aflemnad, och att modelleringen af hufvudfiguren, Linnés bild, så långt framskridit, att äfven denna figur torde om några månader kunna öfverlemnas till gjutning; samt att, enär Stockholms Stadsfullmäktige välvilligt åtagit sig att för kommunens räkning bekosta monumentets fotställning, stadens Drätselnämnd, som beslutit att dertill använda granit från trakten af hufvudstaden, redan gått i författning om anskaffande af det för ändamålet viktigaste råmaterialet. Dessa åtgärder torde innebära tillräckligt vittnesbörd derom, att det slutliga målet, ett värdigt Linnémonument pryddande Sveriges hufvudstad, numera icke är särdeles långt aflägsat"

^{lxxi} Sid 41. "Mitt resonnement om våra jernmalmer" Edvard åsyftar diskussionen som Dagbok VII inleds med.